

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/62/2007

NASTROJE SPOŁECZNE W KWIETNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

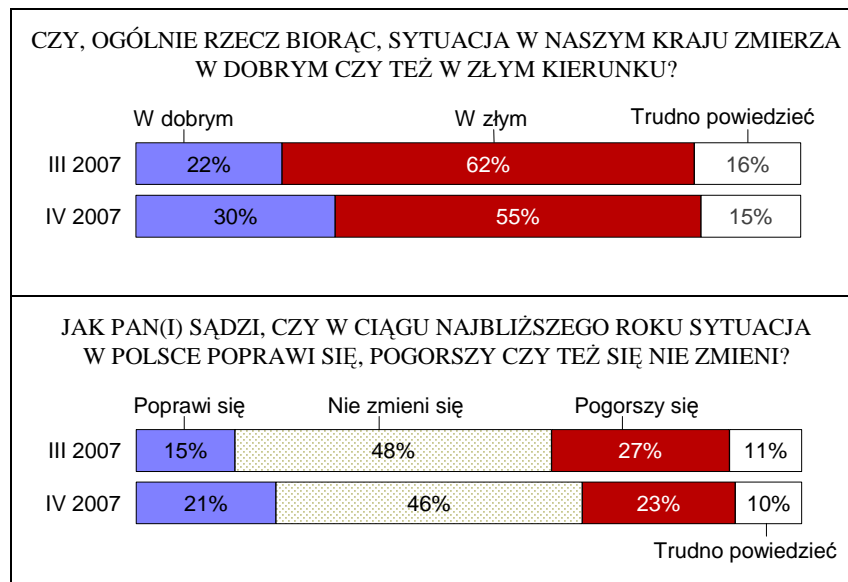
WARSZAWA, KWIECIEŃ 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

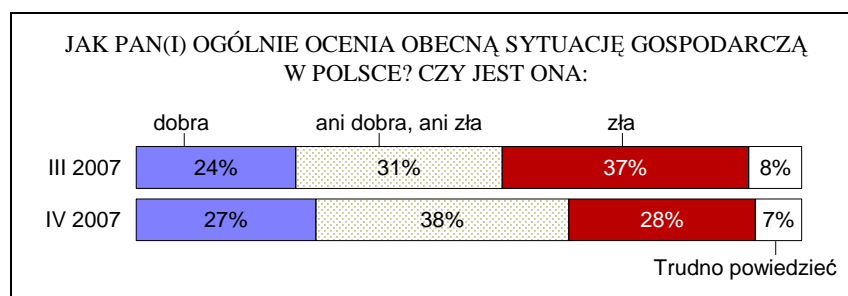

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

- ❑ W kwietniu Polacy znacznie lepiej niż przed miesiącem oceniają kierunek przemian w Polsce, choć nadal przeważają opinie krytyczne. Poprawiły się też przewidywania na najbliższy rok.

- ❑ Lepsze niż w marcu są oceny i przewidywania dotyczące sytuacji politycznej.
- ❑ Poprawiły się opinie o sytuacji gospodarczej w kraju i przewidywania w tej dziedzinie.

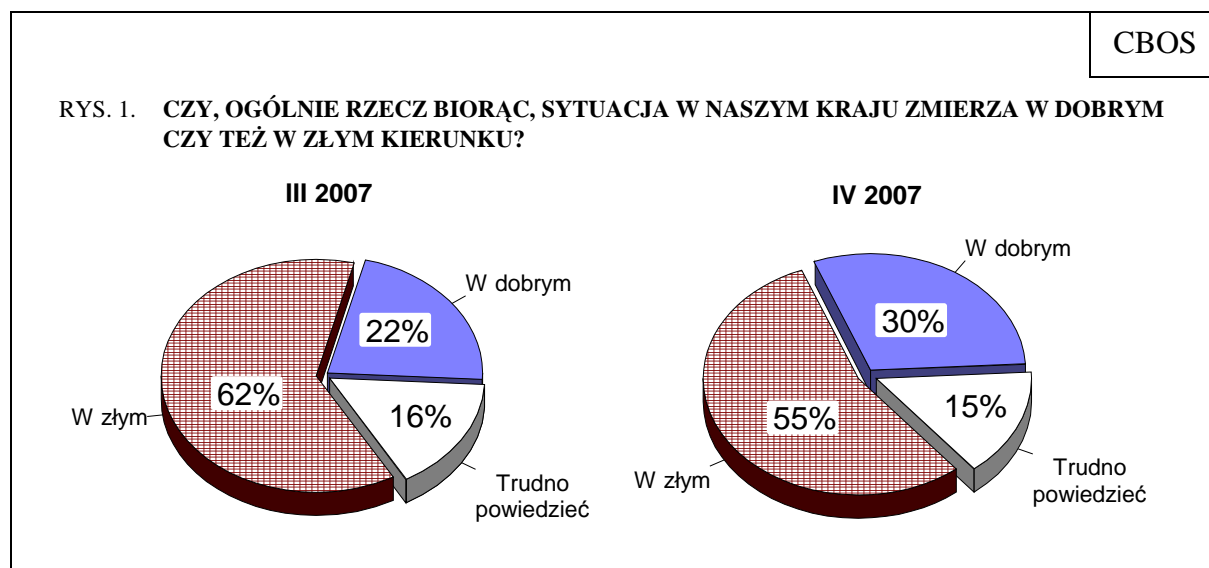

- ❑ Nieco lepsze niż przed miesiącem są opinie i przewidywania pracowników co do sytuacji w ich zakładach pracy.

Wyniki kwietniowego badania¹, którego realizacja przypadła w okresie przedświątecznym, wskazują na poprawę nastrojów społecznych.

OCENY

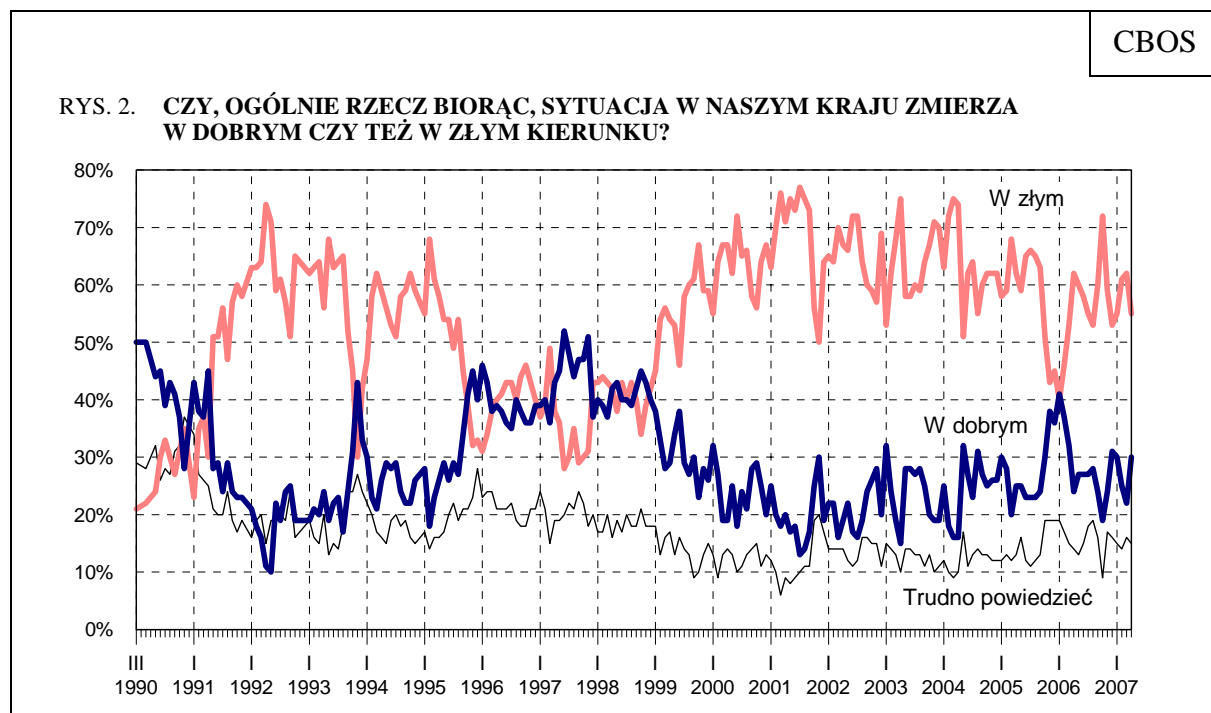
W porównaniu z marcowym pomiarem znacznie poprawiły się **opinie o rozwoju sytuacji w kraju**. Nadal jednak przeważają negatywne oceny – ponad połowa badanych (55%, spadek o 7 punktów) uważa, że sprawy kraju zmierzają w złym kierunku. Rozwój sytuacji pozytywnie ocenia prawie jedna trzecia ankietowanych (30%, wzrost o 8 punktów). Obserwowane w ostatnich dwóch miesiącach pogorszenie ocen uległo więc wyhamowaniu i obecnie opinie są zbliżone do odnotowanych na przełomie lat 2006/2007.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (203) zrealizowano w dniach od 30 marca do 2 kwietnia 2007 roku na liczącej 937 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskaźniki respondentów według terminów badań												
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	2006						2007						
	w procentach												
W dobrym	24	27	27	27	28	24	19	24	31	30	25	22	30
W złym	62	60	58	55	53	60	72	59	53	55	61	62	55
Trudno powiedzieć	14	13	15	18	19	16	9	17	16	15	14	16	15

Opinie w tej sprawie są silnie powiązane z sytuacją bytową ankietowanych (mierzona wysokością dochodów na osobę oraz ocenami własnych warunków materialnych) – im jest lepsza, tym wyższy odsetek osób pozytywnie oceniających kierunek rozwoju sytuacji w Polsce. Zależą także od orientacji politycznej respondentów – poglądy prawicowe wyraźnie sprzyjają dobrym ocenom sytuacji w kraju, a lewicowe i centrowe wiążą się z silnym krytycyzmem (zob. tabele aneksowe).

Pozytywne oceny kierunku rozwoju sytuacji w kraju znacznie przeważają tylko wśród sympatyków PiS. Natomiast wśród potencjalnych wyborców PO oraz LiD odnotowujemy zdecydowaną przewagę ocen negatywnych.

Tabela 2

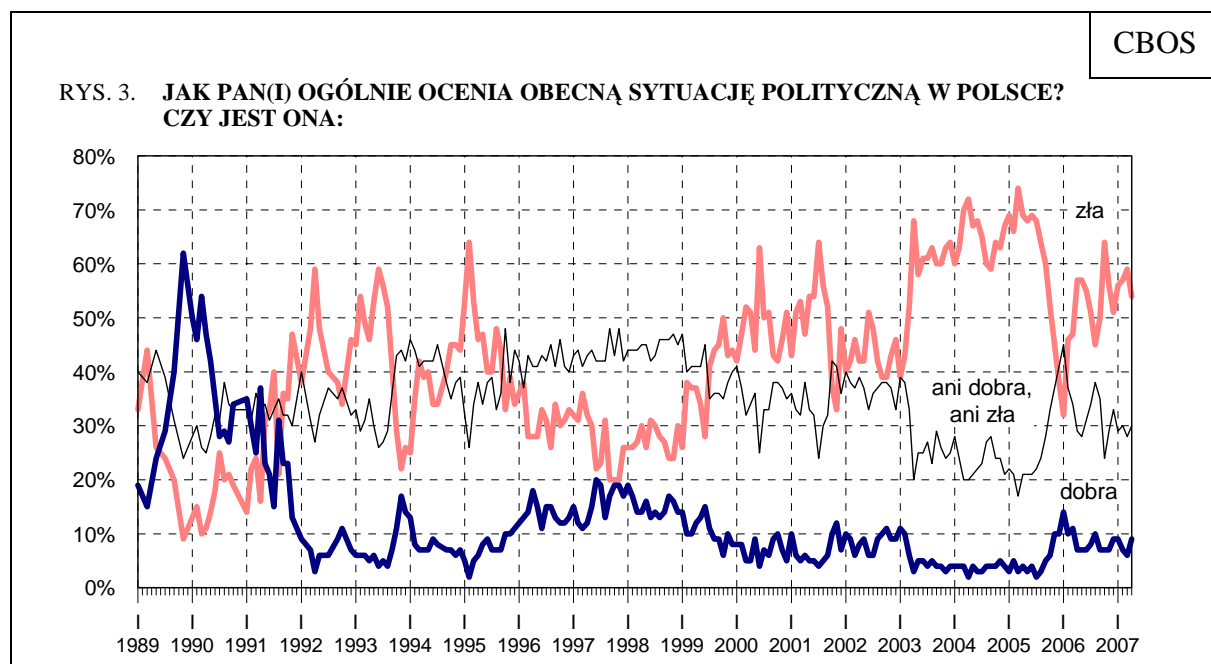
Potencjalne elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	64	25	11
PO	29	60	11
Lewica i Demokraci	16	69	15
Niezdecydowani, na kogo głosować	20	57	23
Niezdecydowani, czy głosować	22	59	19
Niezamierzający głosować	22	62	16

* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych. Pozostałe elektoraty pominięto ze względu na zbyt małe ich liczebności w badanej próbie

Lepsze niż przed miesiącem są także oceny **sytuacji politycznej**. Nadal jednak ponad połowa ankietowanych (54%, spadek o 5 punktów) uznaje ją za złą, a prawie jedna trzecia (30%) określa jako przeciętną. Za ledwie co jedenasty badany (9%, wzrost o 3 punkty) pozytywnie ocenia życie polityczne w kraju.

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	
	2006							2007						
	w procentach													
- dobra	7	7	7	8	10	7	7	7	9	8	7	6	9	
- ani dobra, ani zła	29	28	31	34	38	35	24	29	33	29	30	28	30	
- zła	57	57	55	51	45	50	64	56	51	56	57	59	54	
Trudno powiedzieć	7	8	7	6	7	8	5	7	7	7	6	7	7	

Pominięto „trudno powiedzieć”

We wszystkich grupach społecznych najczęstsze są negatywne opinie o sytuacji politycznej w kraju. Szczególnie krytyczni są ludzie bezrobotni, żyjący w złych warunkach materialnych. Negatywne nastawienie do sceny politycznej częściej jednak odnotowujemy u badanych z wyższą pozycją społeczno-zawodową niż u robotników i rolników, a także częściej u mieszkańców większych miast niż żyjących w małych miastach i na wsi. Również młodzi badani, w wieku od 25 do 44 lat, są bardziej krytyczni niż najmłodszy i ludzie starsi. Oceny w tej dziedzinie zależą jednak głównie od czynników światopoglądowych – poglądów politycznych i zaangażowania w praktyki religijne. Do najbardziej krytycznie nastawionych należą niepraktykujący oraz deklarujący lewicowe i – w mniejszej mierze – centrowe poglądy polityczne (zob. tabele aneksowe).

Poprawiły się opinie o **sytuacji gospodarczej** w kraju – należą one obecnie do najlepszych w ostatnich osiemnastu latach (obok odnotowanych w grudniu 2006 i styczniu 1996), co niewątpliwie wiąże się z obserwowaną obecnie dobrą koniunkturą gospodarczą. W porównaniu z marcowym pomiarem znacznie mniej badanych krytycznie ocenia stan gospodarki (28%, spadek o 9 punktów). Przybyło natomiast tych, którzy uznają go za przeciętny (38%, wzrost o 7 punktów), a także oceniających pozytywnie (27%, wzrost o 3 punkty).

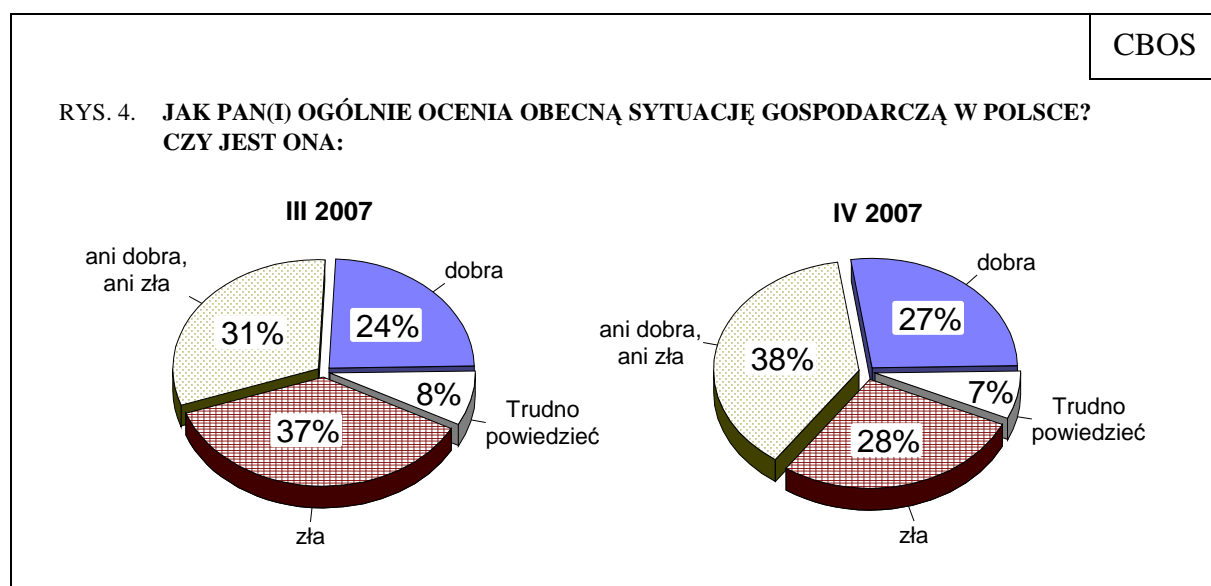
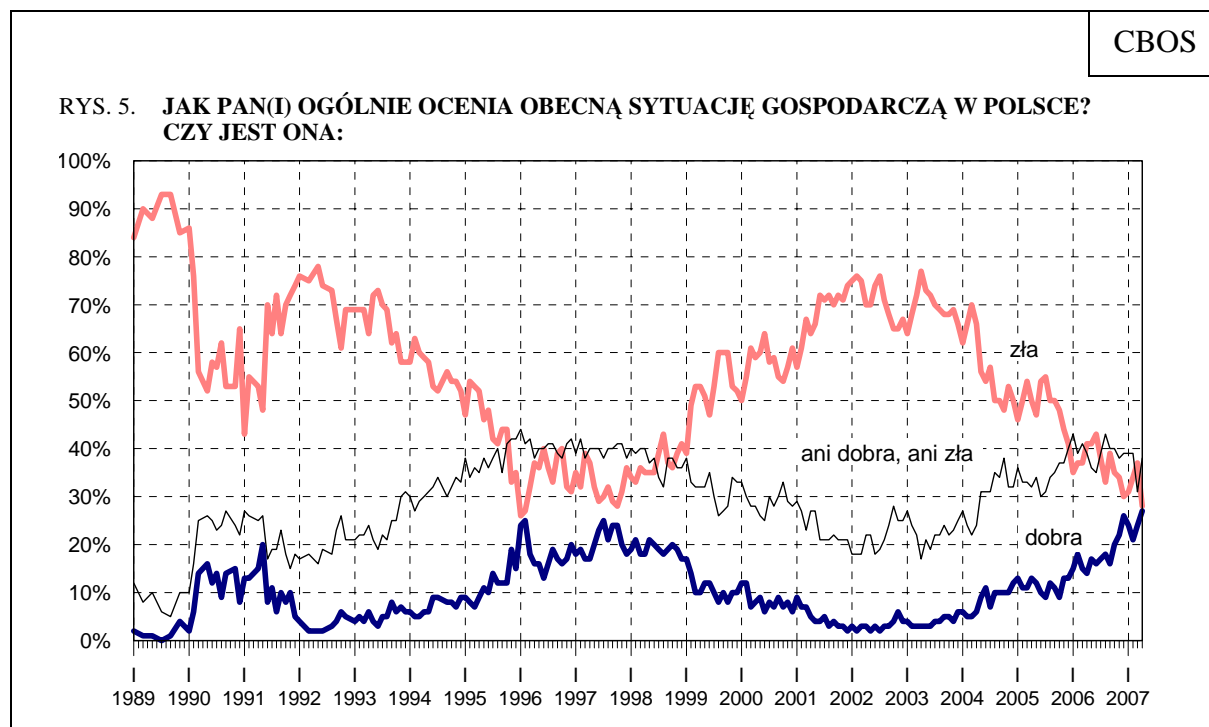

Tabela 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	2006						2007						
	w procentach												
- dobra	14	17	16	17	18	16	20	22	26	24	21	24	27
- ani dobra, ani zła	39	36	35	39	43	40	40	38	39	39	39	31	38
- zła	41	41	43	38	33	39	35	34	30	31	34	37	28
Trudno powiedzieć	6	6	6	6	6	5	5	7	5	7	6	8	7

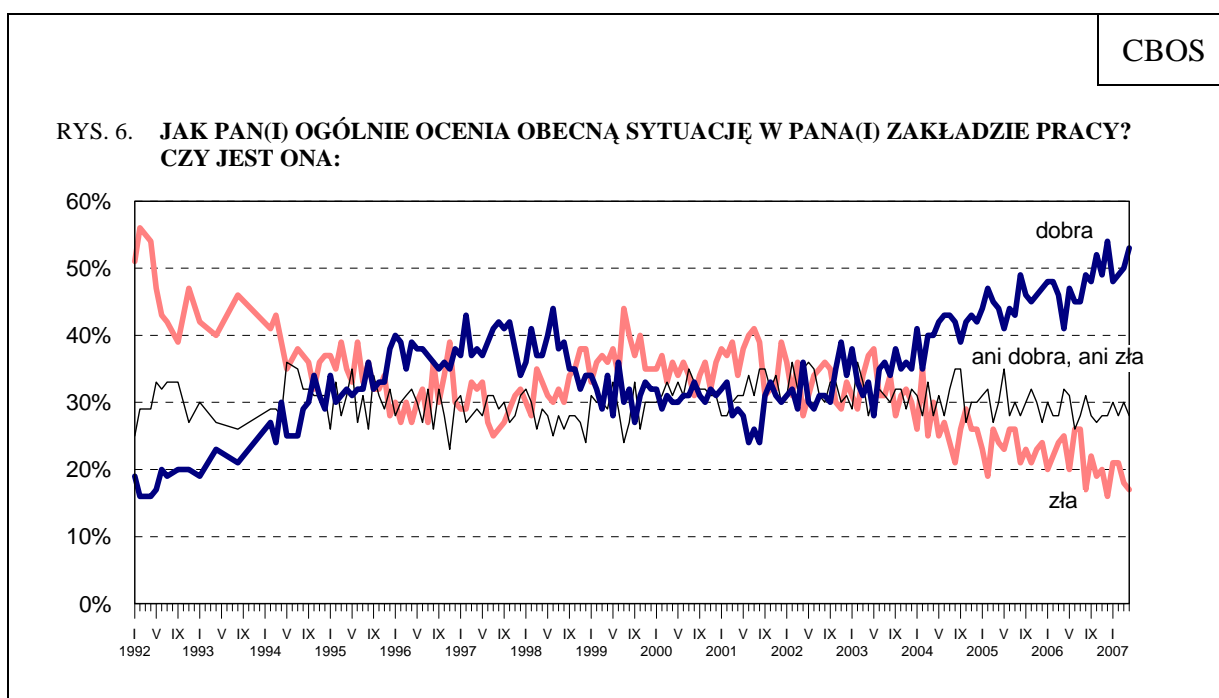
Pominięto „trudno powiedzieć”

Opinie w tej sprawie zależą od sytuacji bytowej ankietowanych – im wyższe dochody na osobę w rodzinie i lepsze warunki materialne, tym lepsze oceny sytuacji gospodarczej w kraju. Pozytywnym ocenom wyraźnie sprzyjają także: wyższe wykształcenie, najwyższa pozycja społeczno-zawodowa oraz prawicowe poglądy polityczne. Do najbardziej krytycznych zaliczają się natomiast ludzie żyjący w złych warunkach materialnych, źle sytuowani (o dochodach poniżej 500 zł na osobę), renciści, bezrobotni oraz robotnicy niewykwalifikowani i rolnicy (zob. tabele aneksowe).

Nieco lepsze niż w marcu są opinie pracowników o **sytuacji w ich zakładach pracy**. Ponad połowa zatrudnionych (53%, wzrost o 3 punkty) pozytywnie ocenia kondycję swojego miejsca pracy, ponad jedna czwarta (28%) uznaje ją za przeciętną, a jedna szósta (17%) uważa, że jest ona zła. Kwietniowe opinie należą do najlepszych w całym okresie objętym badaniami (od roku 1992).

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	2006						2007						
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	471	457	467	423	430	415	464	456	463	420	424	424	409
- dobra	41	47	45	45	49	48	52	49	54	48	49	50	53
- ani dobra, ani zła	32	31	26	28	31	28	27	28	28	30	28	30	28
- zła	25	20	26	26	17	22	19	20	16	21	21	18	17
Trudno powiedzieć	2	2	3	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- dobra	50	57	50	45	49	58	55	49	57	54	54	58	52
- ani dobra, ani zła	27	27	27	27	32	25	24	31	24	27	25	31	28
- zła	23	14	21	26	16	16	19	17	16	18	19	11	16
Trudno powiedzieć	0	2	2	2	3	1	1	3	3	1	2	1	3
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- dobra	48	48	47	56	58	44	59	57	59	47	52	49	66
- ani dobra, ani zła	36	34	24	23	23	30	28	25	26	30	26	29	23
- zła	16	18	29	22	19	27	11	14	11	17	18	21	10
Trudno powiedzieć	0	0	0	0	0	0	1	5	4	6	3	1	0
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- dobra	44	51	56	51	53	54	57	55	65	54	54	59	58
- ani dobra, ani zła	35	30	25	29	34	26	26	25	25	27	30	26	25
- zła	19	16	15	18	10	19	15	18	10	18	14	11	13
Trudno powiedzieć	2	2	4	2	3	1	2	2	0	0	2	3	3
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- dobra	9	6	6	7	17	17	21	20	20	7	12	11	21
- ani dobra, ani zła	30	40	25	38	36	36	35	36	36	52	41	46	42
- zła	57	53	66	55	45	44	41	44	43	38	47	43	35
Trudno powiedzieć	5	2	3	0	2	3	3	0	0	2	0	0	1

Pominięto „trudno powiedzieć”

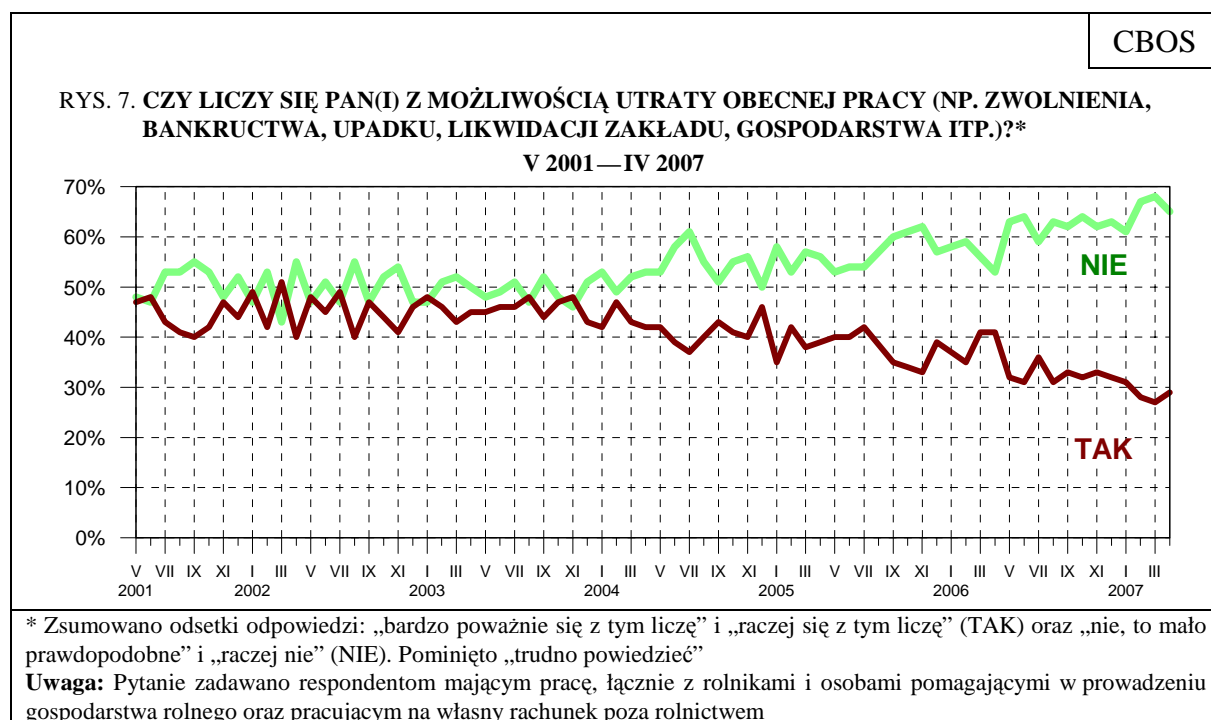
Do najlepiej oceniających sytuację w swoim miejscu pracy należą przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, pracownicy z wyższym wykształceniem, żyjący w dobrych warunkach materialnych, najlepiej sytuowani (o dochodach powyżej 1200 zł na osobę), a także najmłodszy badani. Pozytywnym ocenom sprzyjają też prawicowe poglądy polityczne. Im niższe natomiast wykształcenie, gorsza sytuacja bytowa i starszy wiek pracujących, tym bardziej krytyczne na ogół opinie o kondycji ich zakładów pracy. Niezmiennie najbardziej negatywnie o sytuacji swoich gospodarstw wypowiadają się rolnicy.

W ostatnim miesiącu nieznacznie osłabło **poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia**. Nadal jednak zdecydowana większość pracujących (65%, spadek o 3 punkty) nie przewiduje utraty zatrudnienia, a z taką możliwością liczy się ponad jedna czwarta aktywnych zawodowo (29%, wzrost o 2 punkty). Można przypuszczać, że osłabienie poczucia bezpieczeństwa zatrudnienia ma charakter przejściowy i nie odwróci kilkuletniego już trendu poprawy.

Tabela 6

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																	
	VIII '06 (N=426)		IX '06 (N=416)		X '06 (N=463)		XI '06 (N=459)		XII '06 (N=463)		I '07 (N=414)		II '07 (N=429)		III '07 (N=424)		IV '07 (N=412)	
	w procentach																	
Bardzo poważnie się z tym liczę	7	31	12	33	8	32	8	33	8	32	9	31	9	28	5	27	7	29
Raczej tak	24		21		24		25		24		22		19		22		22	
Raczej nie	30	63	29	62	33	64	31	62	34	63	28	61	36	67	37	68	29	65
Nie, to mało prawdopodobne	33		33		31		31		29		33		31		31		36	
Trudno powiedzieć	6	6	5	5	4	4	5	5	5	5	8	8	5	5	5	5	6	6

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

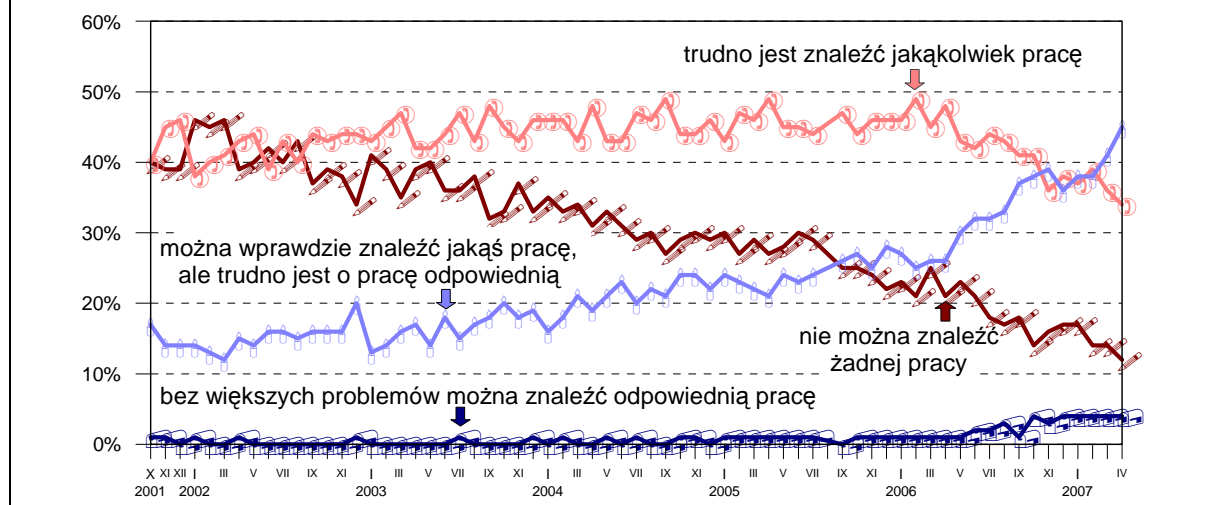
Niemal we wszystkich grupach społeczno-demograficznych większość pracujących ma poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia. Szczególnie korzystna pod tym względem jest sytuacja rolników, ale poczuciem pewności w tej kwestii wyróżniają się również pracownicy należący do kadry kierowniczej i inteligencji, badani z wyższym wykształceniem, osoby żyjące w dobrych warunkach materialnych. Natomiast z możliwością utraty pracy częściej niż inni liczą się robotnicy niewykwalifikowani, pracownicy fizyczno-umysłowi, zatrudnieni w spółkach z udziałem właścicieli prywatnych i państwa oraz pracownicy żyjący w złych warunkach materialnych (zob. tabele aneksowe).

W porównaniu z marcowym pomiarem poprawiły się oceny **sytuacji panującej na lokalnych rynkach pracy**. Wprawdzie nadal tylko nieliczni (4%) twierdzą, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę, jednak prawie połowa (45%, wzrost o 4 punkty) uważa, że jakieś zatrudnienie jest osiągalne. Natomiast ponad jedna trzecia badanych (34%, spadek o 2 punkty) sądzi, że na lokalnym rynku trudno o jakąkolwiek pracę, a jedna ósma (12%, spadek o 2 punkty) jest przekonana, że nie ma tam żadnego zatrudnienia. Obecnie sytuacja oceniana jest najlepiej w całym ostatnim pięcioleciu – po raz pierwszy opinie pozytywne (łącznie 49%) są nieco częstsze od negatywnych (46%). Tak więc poprawie obiektywnych wskaźników, czyli spadkowi stopy bezrobocia rejestrowanego oraz wzrostowi popytu na pracowników, towarzyszą pozytywne zmiany opinii o lokalnych rynkach pracy.

Tabela 7

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	2006				2007			
	w procentach							
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	1	4	3	4	4	4	4	4
- można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	37	38	39	36	38	38	41	45
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	41	41	36	38	37	39	36	34
- nie można znaleźć żadnej pracy	18	14	16	17	17	14	14	12
Trudno powiedzieć	2	3	6	5	5	5	5	5

RYS. 8. JAK OKREŚLIŁ(A)BY PAN(I) SYTUACJĘ NA RYNKU PRACY W PANA(I) MIEJSCOWOŚCI LUB OKOLICY? CZY, PANA(I) ZDANIEM, OBECNIE:

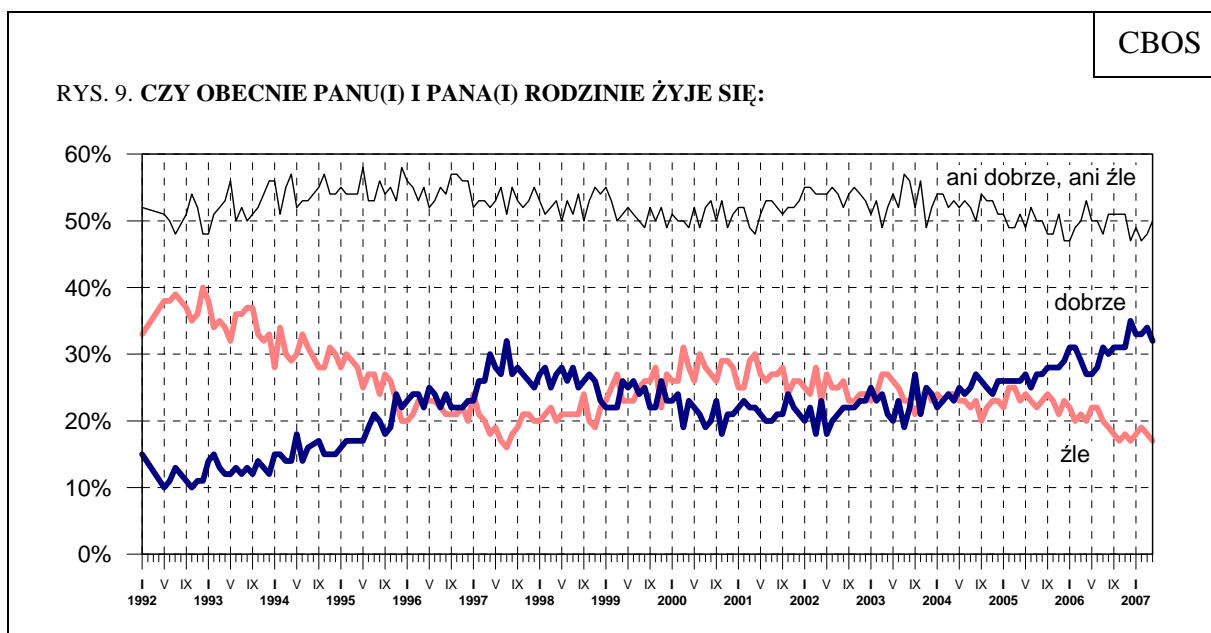
Pominięto „trudno powiedzieć”

Oceny sytuacji na lokalnych rynkach pracy są silnie zróżnicowane społecznie (zob. tabele aneksowe). Na brak jakiegokolwiek pracy w miejscu zamieszkania lub okolicy najczęściej wskazują ludzie znajdujący się w złym położeniu społecznym: bezrobotni, renciści, żyjący w złych warunkach materialnych, najgorzej sytuowani i wykształceni oraz najstarsi. Oni też oraz emeryci na ogół częściej niż inni deklarują, że na lokalnym rynku pracy trudno jest o jakiegokolwiek zatrudnienie. Natomiast im wyższe wykształcenie i pozycja zawodowa oraz lepsza sytuacja bytowa, a także młodszy wiek badanych, tym na ogół więcej pozytywnych ocen lokalnego rynku pracy. Lepiej od innych oceniają go także uczniowie i studenci. Należy przy tym wyraźnie podkreślić, że opinie o lokalnym rynku pracy zależą od wielkości miejscowości, w której mieszkają badani. Niezmiennie najlepiej oceniana jest sytuacja w wielkich miastach (obecnie 70% mieszkańców ponadpółmilionowych miast twierdzi, że jest tam jakieś zatrudnienie), a im mniejsza miejscowość, tym mniej osób dostrzegających szanse znalezienia pracy. Lokalny rynek pracy najgorzej oceniany jest przez mieszkańców małych miast i wsi (zob. tabele aneksowe).

W ciągu ostatniego miesiąca niemal nie zmieniły się opinie o tym, **jak obecnie żyje się badanym i ich rodzinom**. Co drugi ankietowany (50%) uznaje poziom życia rodziny za przeciętny, co trzeci (32%) ocenia go pozytywnie, a jedna szósta respondentów (17%) uważa, że żyje im się źle. Również w tej dziedzinie opinie należą obecnie do najlepszych w ostatnich piętnastu latach (od 1992 roku).

Tabela 8

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	2006						2007						
	w procentach												
- dobrze	27	27	28	31	30	31	31	31	35	33	33	34	32
- ani dobrze, ani źle	53	50	50	48	51	51	51	51	47	49	47	48	50
- źle	20	22	22	20	19	18	17	18	17	18	19	18	17
Trudno powiedzieć	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0	1	0	1

Pominięto „trudno powiedzieć”

Opinie na ten temat zależą przede wszystkim od warunków bytowych, poziomu wykształcenia oraz wieku ankietowanych. Im wyższą pozycję społeczno-ekonomiczną mają badani i im są młodszy, tym lepiej oceniają poziom życia. Do najbardziej niezadowolonych należą natomiast ludzie żyjący w złych warunkach materialnych oraz renciści i bezrobotni.

PRZEWIDYWANIA

W porównaniu z marcowym pomiarem poprawiły się przewidywania Polaków dotyczące rozwoju **ogólnej sytuacji w kraju w najbliższym roku**. Przybyło badanych, którzy oczekują zmian na lepsze (o 6 punktów, do 21%), ubyło natomiast spodziewających się pogorszenia tej sytuacji (o 4 punkty, do 23%). Nadal prawie połowa ankietowanych (46%) uważa, że nic się w tej dziedzinie nie zmienia.

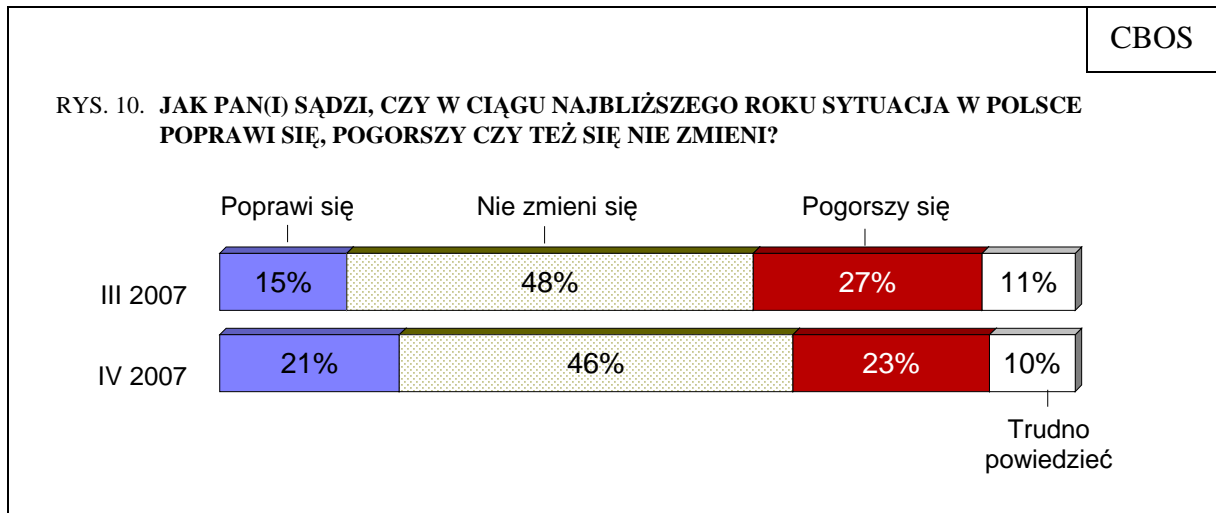
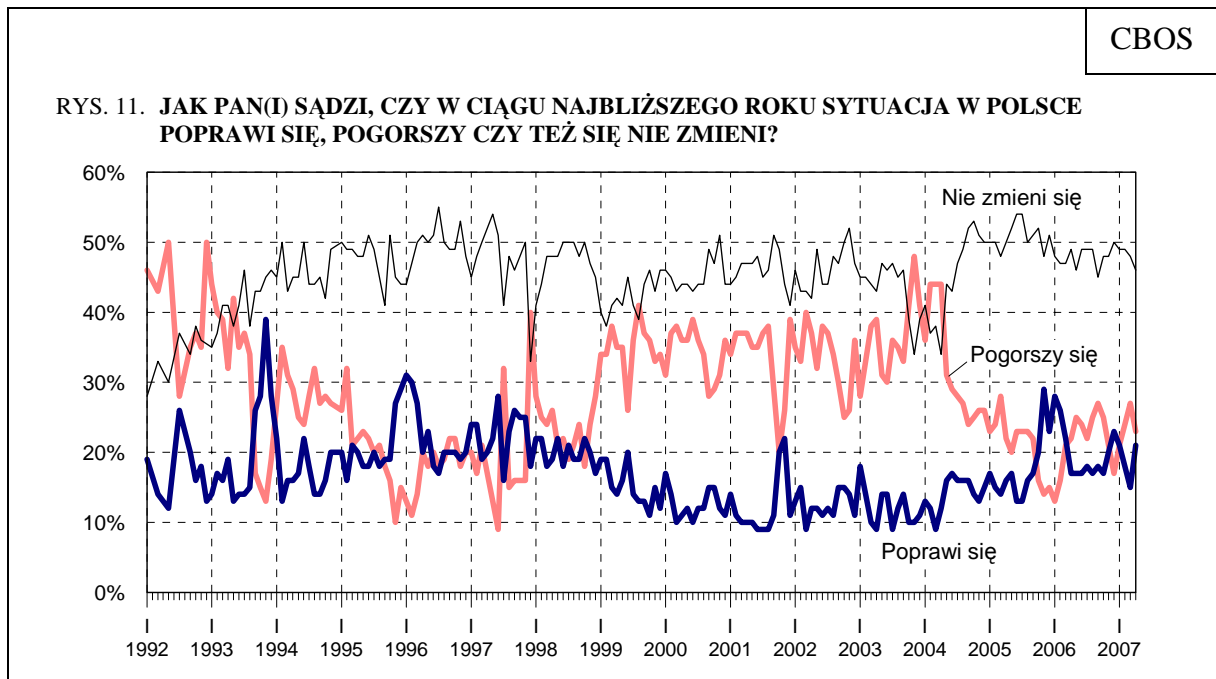

Tabela 9

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	2006									2007			
	w procentach												
Poprawi się	17	17	17	18	17	18	17	20	23	21	18	15	21
Nie zmieni się	49	46	49	49	49	45	48	48	50	49	49	48	46
Pogorszy się	22	25	24	22	25	27	25	21	17	21	24	27	23
Trudno powiedzieć	12	12	10	11	9	10	10	11	10	9	9	11	10

Pominięto „trudno powiedzieć”

We wszystkich grupach społecznych najczęstsze jest przekonanie, że w najbliższym roku sytuacja w Polsce się nie zmieni. Optymizmowi sprzyjają prawicowe poglądy polityczne. Bardziej pesymistycznie niż inni nastawieni są badani o poglądach lewicowych, a także ludzie żyjący w złych warunkach materialnych, bezrobotni oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla (zob. tabele aneksowe).

Najwięcej optymistów jest wśród zwolenników PiS – prawie co drugi sympatyk tej partii spodziewa się w najbliższym roku zmian na lepsze. Natomiast wśród potencjalnych wyborców PO i LiD przeważa pogląd, że sytuacja się nie zmieni, znacznie więcej też osób przewiduje jej pogorszenie niż poprawę. Szczególnie pesymistyczne są opinie zwolenników LiD.

Tabela 10

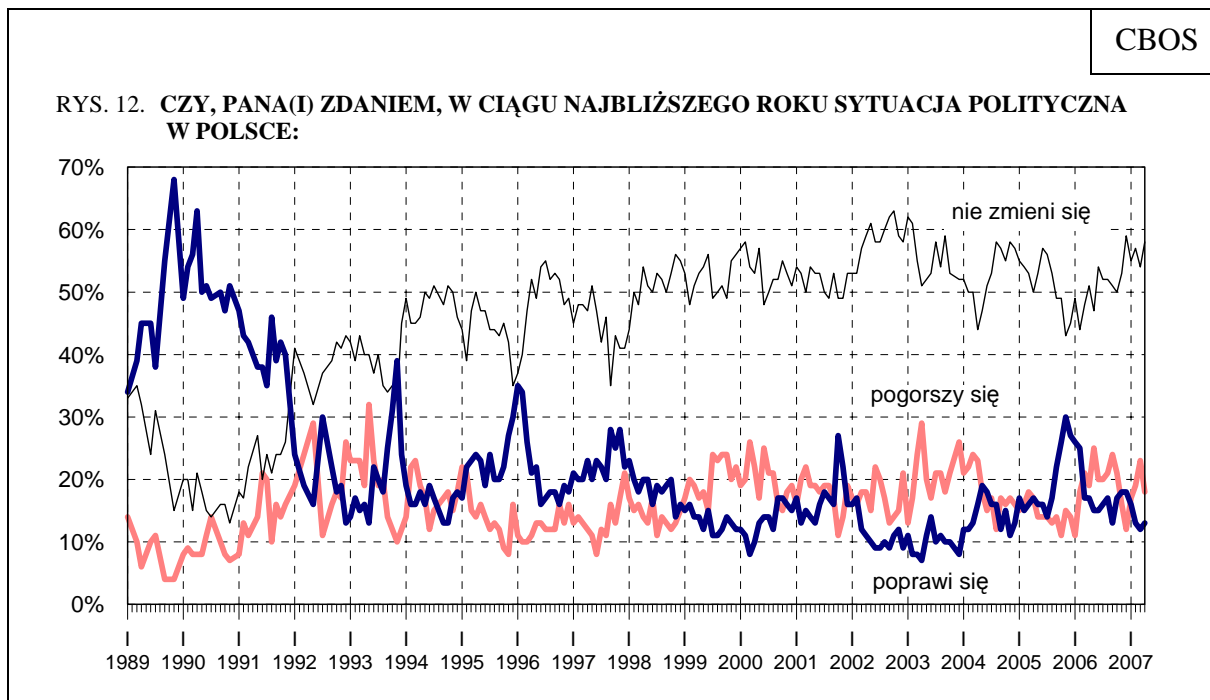
Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?			
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	46	42	8	4
PO	15	55	24	5
Lewica i Demokraci	13	50	36	1
Niezdecydowani, na kogo głosować	15	41	21	23
Niezdecydowani, czy głosować	19	43	22	16
Niezamierzający głosować	13	47	31	9

* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych. Pozostałe elektoraty pominięto ze względu na zbyt małe ich liczebności w badanej próbie

Mniej pesymistyczne niż przed miesiącem są przewidywania dotyczące **sytuacji politycznej**. Zmalał odsetek pesymistów (o 5 punktów, do 18%), nadal jednak jest on większy niż odsetek optymistów (13%). Ponad połowa respondentów (58%, wzrost o 4 punkty) nie spodziewa się zmian w tej dziedzinie.

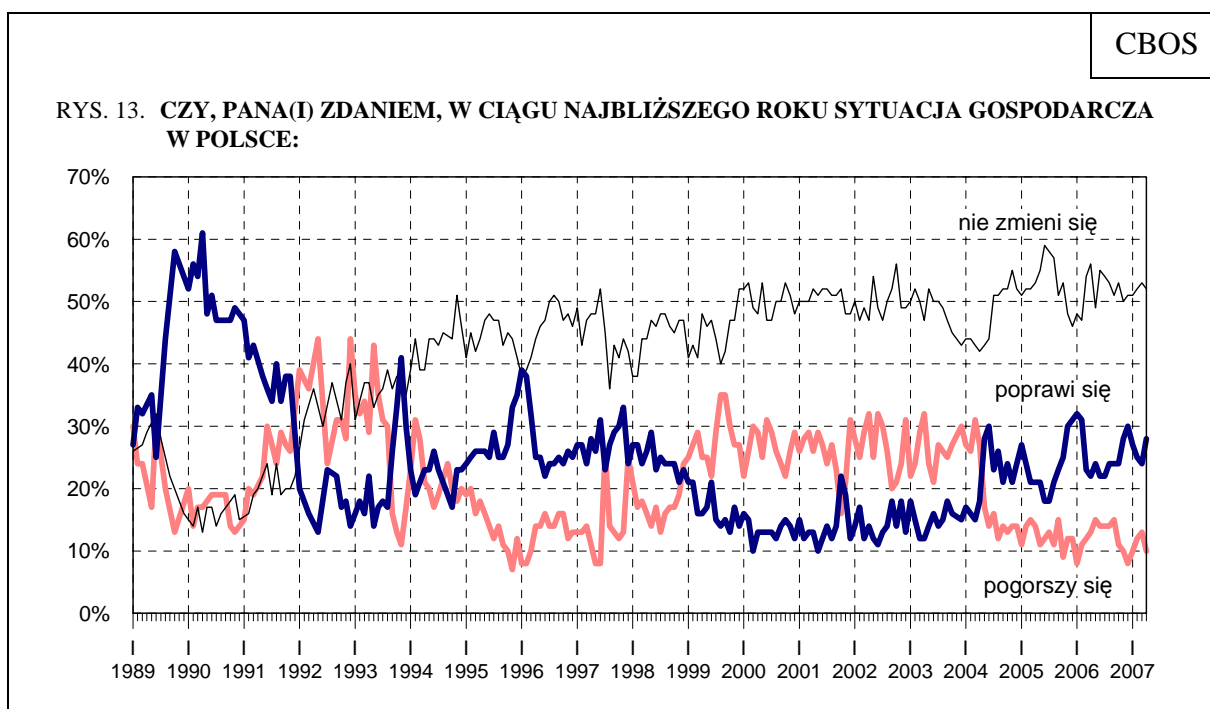
Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań													
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	
	2006									2007				
	w procentach													
- poprawi się	17	15	15	16	17	13	17	18	18	16	13	12	13	
- nie zmieni się	51	47	54	52	52	51	50	53	59	55	57	54	58	
- pogorszy się	19	25	20	20	21	24	21	16	12	17	19	23	18	
Trudno powiedzieć	13	13	11	12	10	12	12	13	11	12	11	11	11	

Pominięto „trudno powiedzieć”

Przewidywania dotyczące **sytuacji gospodarczej** są obecnie nieco lepsze niż w marcu. Przybyło badanych spodziewających się poprawy (o 4 punkty, do 28%), ubyło zaś tych, którzy przewidują pogorszenie (o 3 punkty, do 10%). Nadal więc optymiści przeważają nad pesymistami, a ponad połowa ankietowanych (52%) nie spodziewa się zmian w tej dziedzinie.

Pominięto „trudno powiedzieć”

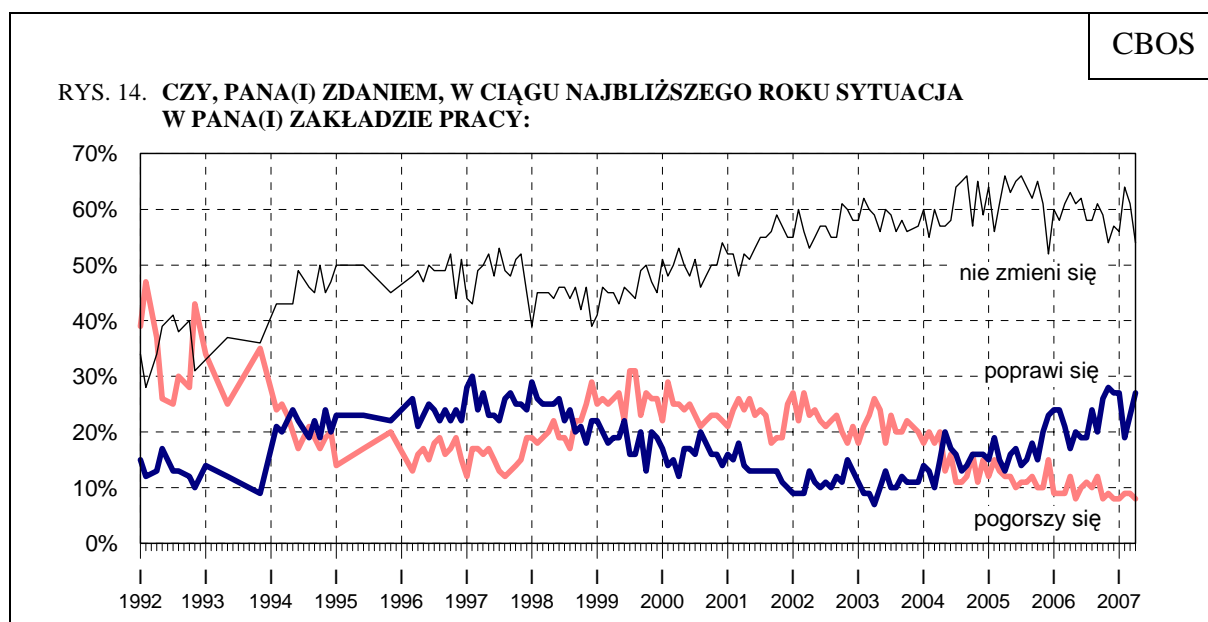
Tabela 12

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	2006						2007						
	w procentach												
- poprawi się	22	24	22	22	24	24	24	28	30	27	25	24	28
- nie zmieni się	56	49	55	54	53	51	53	50	51	51	52	53	52
- pogorszy się	13	15	14	14	14	15	11	10	8	10	12	13	10
Trudno powiedzieć	9	12	9	11	9	10	12	12	11	11	11	10	10

Nieco bardziej optymistyczne niż przed miesiącem są przewidywania dotyczące kondycji **zakładów pracy respondentów**. Ponad jedna czwarta zatrudnionych (27%, wzrost o 4 punkty) oczekuje poprawy i tylko ośmiu na stu (8%) obawia się pogorszenia. Największa grupa pracowników (54%, spadek o 7 punktów) nie oczekuje żadnych zmian.

Tabela 13

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy :	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	2006						2007						
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	475	461	469	426	435	420	465	458	468	427	426	431	415
- poprawi się	17	20	19	19	24	20	26	28	27	27	19	23	27
- pozostanie bez zmian	63	61	62	58	58	61	59	54	57	56	64	61	54
- pogorszy się	12	8	10	11	10	12	8	9	8	8	9	9	8
Trudno powiedzieć	8	10	9	12	8	7	7	9	8	8	8	7	11
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- poprawi się	10	15	17	19	22	10	21	22	18	28	13	20	22
- pozostanie bez zmian	71	68	68	53	57	72	65	60	66	57	66	62	58
- pogorszy się	12	8	8	16	8	10	6	9	9	9	13	11	9
Trudno powiedzieć	7	9	7	12	12	7	7	9	6	7	7	7	11
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- poprawi się	21	21	28	21	26	30	37	28	30	26	20	20	28
- pozostanie bez zmian	55	65	45	51	58	56	47	52	53	54	70	58	59
- pogorszy się	19	7	16	13	13	13	13	9	5	6	6	9	3
Trudno powiedzieć	6	8	11	14	3	1	3	11	13	14	4	12	11
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- poprawi się	23	27	18	21	25	24	30	35	35	32	24	30	29
- pozostanie bez zmian	61	55	66	63	59	60	56	53	49	53	63	59	51
- pogorszy się	9	7	5	6	10	10	5	5	7	9	5	7	8
Trudno powiedzieć	8	11	10	10	7	6	9	7	9	6	6	5	12
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- poprawi się	12	15	15	13	16	10	15	21	20	15	13	6	27
- pozostanie bez zmian	72	60	51	73	62	55	70	57	67	73	57	78	54
- pogorszy się	9	15	22	6	8	21	11	20	10	5	14	14	11
Trudno powiedzieć	6	10	13	9	14	14	4	2	2	6	16	2	8

Pominięto „trudno powiedzieć”

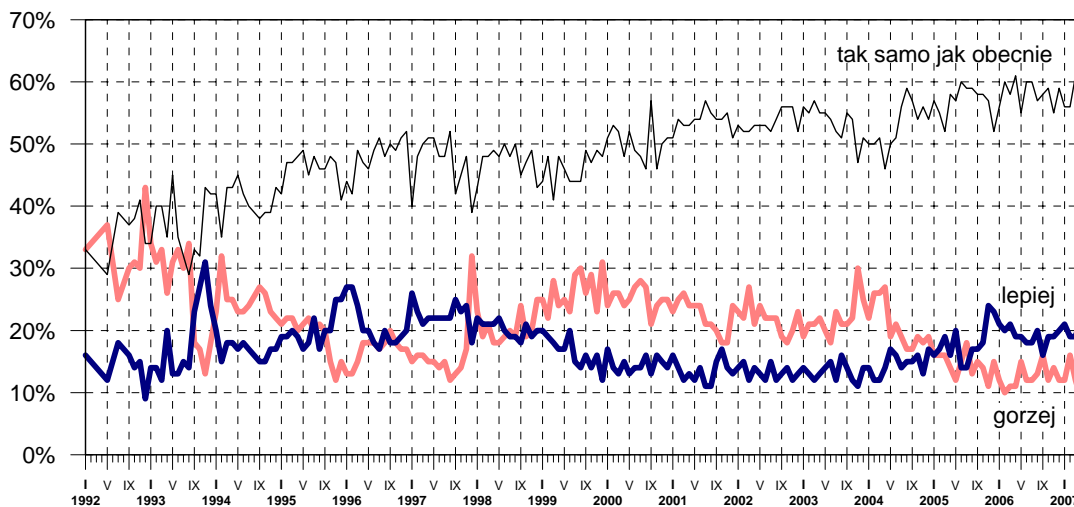
Przewidywania dotyczące **ogólnych warunków życia** ankietowanych i ich rodzin są nieco lepsze niż w marcu. Przybyło osób oczekujących poprawy (o 3 punkty, do 22%), ubyło zaś przewidujących obniżenie poziomu życia (o 3 punkty, do 9%). Większość badanych (60%) sądzi, że za rok będzie im się żyło tak samo jak obecnie.

Tabela 14

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinnie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	2006						2007						
	w procentach												
- lepiej	19	19	18	18	20	16	19	19	20	21	19	19	22
- tak samo	61	55	60	60	57	58	59	55	59	56	56	61	60
- gorzej	11	15	12	12	13	16	12	14	12	12	16	12	9
Trudno powiedzieć	9	11	10	10	10	10	10	12	9	10	9	8	9

Warto zauważyć, że dotychczas jeszcze nigdy odsetek osób przewidujących pogorszenie poziomu życia rodziny nie był tak niski jak obecnie. Może to świadczyć o tym, że Polacy mają coraz silniejsze poczucie bezpieczeństwa bytowego.

RYS. 15. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY ZA ROK PANU(I) I PANA(I) RODZINIE BĘDZIE SIĘ ŻYŁO:

Pominięto „trudno powiedzieć”

Po odnotowanym w ostatnich miesiącach pogorszeniu się nastrojów społecznych kwiecień przyniósł ponowną ich poprawę. Lepsze niż przed miesiącem są nie tylko oceny, ale także przewidywania dotyczące kierunku przemian w Polsce, sytuacji politycznej i gospodarczej w kraju, a także kondycji zakładów pracy respondentów. Warto przy tym podkreślić, że społeczne oceny stanu gospodarki należą obecnie do najlepszych w ostatnich osiemnastu latach, co niewątpliwie wiąże się z dobrą koniunkturą gospodarczą.

W kwietniu nieznacznie osłabło jedynie poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia wśród pracujących, nadal jednak większość z nich nie obawia się utraty pracy. Poprawiły się opinie o sytuacji panującej na lokalnych rynkach pracy. Obecnie jest ona oceniana najlepiej w całym ostatnim pięcioleciu, co wynika z zahamowania bezrobocia i rosnącego popytu na pracę w Polsce.

Od marca stabilne pozostają też oceny poziomu życia respondentów i ich rodzin – należą one obecnie do najlepszych w ostatnich piętnastu latach. Lepsze niż kiedykolwiek wcześniej są także przewidywania w tej dziedzinie, co może świadczyć o stopniowym umacnianiu się poczucia bezpieczeństwa bytowego Polaków.

Opracowała
Bogna WCIÓRKA

A N E K S

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	30	55	15	937
Płeć				
Mężczyźni	33	53	14	442
Kobiety	28	56	16	495
Wiek				
18-24 lat	32	59	9	134
25-34	26	60	14	162
35-44	24	58	17	153
45-54	34	56	10	179
55-64	31	54	15	133
65 lat i więcej	33	43	24	176
Miejsce zamieszkania				
Wieś	32	50	18	346
Miasto do 20 tys.	33	57	10	132
20-100 tys.	24	56	20	191
101-500 tys.	26	62	12	167
501 tys. i więcej mieszk.	39	53	7	102
Wykształcenie				
Podstawowe	29	53	18	279
Zasadnicze zawodowe	31	55	13	238
Średnie	30	55	15	324
Wyższe	31	56	12	95
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	31	57	12	63
Prac. umysł. niż. szczebla	22	67	11	69
Pracownicy fiz. - umysł.	30	58	12	71
Robotnicy wykwalifikowani	37	46	17	93
Robotnicy niewykwalifik.	26	62	12	47
Rolnicy	33	51	16	50
Pracujący na własny rach.	26	62	12	30
Bierni zawodowo				
Renciści	16	58	26	75
Emeryci	35	48	17	228
Uczniowie i studenci	26	64	10	64
Bezrobotni	27	58	15	110
Gospodynie domowe i inni	52	38	10	36
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	23	64	13	125
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	31	56	12	60
sekt. pryw. poza rolnict.	33	54	13	177
prywatnym gosp. rolnym	35	52	14	50
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	24	62	14	73
301-500	22	62	16	136
501-900	31	52	17	195
901-1200	33	55	12	106
Powyżej 1200 zł	40	47	12	71
Ocena własnych war. mater.				
Złe	19	64	17	251
Średnie	33	51	16	417
Dobre	36	52	12	268
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	28	53	19	69
Raz w tygodniu	38	46	16	470
1-2 razy w miesiącu	25	63	12	143
Kilka razy w roku	21	66	13	177
W ogóle nie uczestniczy	18	64	18	76
Poglądy polityczne				
Lewica	23	64	13	138
Centrum	26	64	11	259
Prawica	50	39	11	257
Trudno powiedzieć	21	55	24	282

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację polityczną** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	9	30	54	7	936
Płeć					
Mężczyźni	10	28	59	3	441
Kobiety	9	31	50	10	495
Wiek					
18-24 lat	12	34	52	3	134
25-34	6	28	61	5	162
35-44	8	25	65	2	153
45-54	8	28	58	6	178
55-64	9	36	49	6	133
65 lat i więcej	13	29	41	17	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	10	34	46	10	346
Miasto do 20 tys.	11	32	53	3	132
20-100 tys.	10	25	61	4	191
101-500 tys.	3	26	61	9	166
501 tys. i więcej mieszk.	13	25	61	2	102
Wykształcenie					
Podstawowe	10	26	50	13	279
Zasadnicze zawodowe	8	33	55	4	238
Średnie	9	30	56	5	323
Wyższe	10	29	59	1	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	7	26	65	1	63
Prac. umysł. niż. szczebla	7	24	65	4	69
Pracownicy fiz.- umysł.	4	26	62	7	71
Robotnicy wykwalifikowani	5	37	55	3	93
Robotnicy niewykwalifik.	15	22	56	8	46
Rolnicy	8	41	51	0	50
Pracujący na własny rach.	14	23	60	3	30
Bierni zawodowo					
Renciści	14	18	54	13	75
Emeryci	10	35	42	13	228
Uczniowie i studenci	6	39	52	3	64
Bezrobotni	9	19	70	3	110
Gospodynie domowe i inni	18	40	33	10	36
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	7	24	64	5	124
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	6	31	62	2	60
sekt. pryw. poza rolnict.	7	29	58	5	177
prywatnym gosp. rolnym	10	39	50	2	50
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	6	34	57	4	73
301-500	6	24	62	8	136
501-900	9	34	46	11	194
901-1200	11	32	55	2	106
Powyżej 1200 zł	12	33	51	4	71
Ocena własnych war. mater.					
Złe	6	23	63	8	251
Średnie	9	32	51	8	417
Dobre	12	33	52	3	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	10	32	45	13	68
Raz w tygodniu	13	35	45	7	470
1-2 razy w miesiącu	5	28	64	3	143
Kilka razy w roku	6	20	68	6	177
W ogóle nie uczestniczy	2	23	70	5	76
Poglądy polityczne					
Lewica	2	22	74	2	138
Centrum	4	31	62	2	259
Prawica	20	36	41	3	257
Trudno powiedzieć	8	26	50	17	282

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację gospodarczą** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	38	28	7	936
Płeć					
Mężczyźni	31	35	32	2	441
Kobiety	24	41	25	10	495
Wiek					
18-24 lat	26	47	23	4	134
25-34	26	46	27	2	161
35-44	24	35	36	5	153
45-54	29	36	29	7	179
55-64	29	35	31	5	133
65 lat i więcej	30	31	25	14	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	26	37	29	8	345
Miasto do 20 tys.	28	38	29	5	132
20-100 tys.	25	37	33	5	191
101-500 tys.	26	42	24	8	167
501 tys.i więcej mieszk.	36	36	22	6	102
Wykształcenie					
Podstawowe	22	36	33	9	279
Zasadnicze zawodowe	23	41	30	7	238
Średnie	27	42	26	5	323
Wyższe	54	25	19	2	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier.,inteligencja	48	26	22	4	63
Prac.umysł.niż.szczebla	28	38	26	8	69
Pracownicy fiz.- umysł.	26	40	29	5	71
Robotnicy wykwalifikowani	33	41	24	1	93
Robotnicy niewykwalifik.	21	37	37	5	47
Rolnicy	17	48	35	0	50
Pracujący na własny rach.	38	43	15	3	30
Bierni zawodowo					
Renciści	18	29	37	15	75
Emeryci	27	35	28	10	228
Uczniowie i studenci	22	52	23	4	64
Bezrobotni	26	35	36	3	109
Gospodynie domowe i inni	24	51	16	9	36
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	32	33	29	6	125
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	32	41	25	2	60
sekt. pryw. poza rolnict.	30	39	26	5	177
prywatnym gosp. rolnym	22	48	30	0	50
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	16	45	36	3	73
301-500	14	43	34	8	136
501-900	32	37	23	8	195
901-1200	39	30	25	5	106
Powyżej 1200 zł	48	28	22	2	71
Ocena własnych war. mater.					
Złe	22	29	42	7	251
Średnie	26	42	25	7	417
Dobre	35	39	20	5	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	30	35	25	9	69
Raz w tygodniu	30	40	23	7	469
1-2 razy w miesiącu	25	37	35	4	143
Kilka razy w roku	20	40	34	5	177
W ogóle nie uczestniczy	31	24	36	9	76
Poglądy polityczne					
Lewica	27	34	36	2	138
Centrum	22	42	32	4	258
Prawica	44	36	17	3	257
Trudno powiedzieć	17	37	32	14	282

Tabela 4. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację w Pana(i) zakładzie pracy?**
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	53	28	17	2	409
Płeć					
Mężczyźni	53	31	14	3	228
Kobiety	53	25	20	2	181
Wiek					
18-24 lat	64	21	11	4	52
25-34	58	27	13	3	119
35-44	50	28	20	1	103
45-54	44	34	19	3	102
55-64	48	31	21	0	31
65 lat i więcej	40	31	30	0	2
Miejsce zamieszkania					
Wieś	48	31	17	4	150
Miasto do 20 tys.	46	32	17	5	48
20-100 tys.	61	25	13	1	89
101-500 tys.	54	25	20	1	68
501 tys.i więcej mieszk.	54	28	18	0	53
Wykształcenie					
Podstawowe	45	33	22	0	47
Zasadnicze zawodowe	42	39	16	2	123
Średnie	55	23	19	3	165
Wyższe	70	20	7	3	74
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	71	18	9	2	61
Prac.umysł.niż.szczebla	54	25	18	3	67
Pracownicy fiz.- umysł.	64	23	12	1	65
Robotnicy wykwalifikowani	56	30	12	2	90
Robotnicy niewykwalifik.	46	30	17	7	42
Rolnicy	12	48	39	1	44
Pracujący na własny rach.	51	38	11	0	27
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	52	28	16	3	124
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	66	23	10	0	60
sekt. pryw. poza rolnict.	58	25	13	3	169
prywatnym gosp. rolnym	21	42	35	1	45
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	45	32	24	0	24
301-500	54	26	20	1	56
501-900	57	24	15	3	76
901-1200	55	21	19	5	55
Powyżej 1200 zł	61	26	12	1	48
Ocena własnych war. mater.					
Złe	38	26	32	3	75
Średnie	48	35	15	2	181
Dobre	66	22	10	2	153
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	60	25	14	0	22
Raz w tygodniu	53	26	17	3	191
1-2 razy w miesiącu	45	40	14	1	75
Kilka razy w roku	55	24	18	2	89
W ogóle nie uczestniczy	55	28	12	5	30
Poglądy polityczne					
Lewica	50	33	15	2	62
Centrum	51	28	20	2	141
Prawica	61	27	10	1	119
Trudno powiedzieć	46	28	20	6	85

Tabela 5. Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	29	65	7	412
Płeć				
Mężczyźni	29	65	6	228
Kobiety	28	65	7	184
Wiek				
18-24 lat	32	58	10	52
25-34	29	62	9	119
35-44	32	66	2	103
45-54	22	74	5	104
55-64	33	55	12	32
65 lat i więcej	36	46	18	2
Miejsce zamieszkania				
Wieś	24	70	6	153
Miasto do 20 tys.	25	64	11	49
20-100 tys.	37	56	7	88
101-500 tys.	32	62	6	67
501 tys. i więcej mieszk.	28	69	4	53
Wykształcenie				
Podstawowe	35	54	11	49
Zasadnicze zawodowe	28	66	6	125
Średnie	31	63	6	165
Wyższe	21	74	5	73
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	17	76	8	61
Prac. umysł. niż. szczebla	27	69	3	67
Pracownicy fiz. - umysł.	40	54	6	65
Robotnicy wykwalifikowani	33	61	6	91
Robotnicy niewykwalifik.	50	41	9	42
Rolnicy	1	99	0	43
Pracujący na własny rach.	24	55	21	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	25	71	5	124
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	41	53	6	60
sekt. pryw. poza rolnict.	34	56	10	169
prywatnym gosp. rolnym	1	99	0	45
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	38	58	4	24
301-500	42	57	1	54
501-900	29	69	2	76
901-1200	22	75	3	55
Powyżej 1200 zł	31	63	6	48
Ocena własnych war. mater.				
Złe	46	49	5	77
Średnie	30	62	8	180
Dobre	18	76	6	155
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	66	9	21
Raz w tygodniu	26	66	8	197
1-2 razy w miesiącu	28	71	1	74
Kilka razy w roku	34	59	6	89
W ogóle nie uczestniczy	33	56	11	30
Poglądy polityczne				
Lewica	25	72	3	63
Centrum	32	64	4	140
Prawica	22	71	8	120
Trudno powiedzieć	36	53	11	87

Tabela 6. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie: 1 - bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę; 2 - można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią; 3 - trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę; 4 - nie można znaleźć żadnej pracy

					(%)	
	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	4	45	34	12	5	937
Płeć						
Mężczyźni	5	49	28	13	5	442
Kobiety	3	42	40	11	5	495
Wiek						
18-24 lat	5	55	32	6	1	134
25-34	7	53	31	8	1	162
35-44	2	52	31	14	1	153
45-54	5	50	31	10	4	179
55-64	2	37	34	19	8	133
65 lat i więcej	2	26	43	15	13	176
Miejsce zamieszkania						
Wieś	3	37	39	17	3	346
Miasto do 20 tys.	2	38	41	15	3	132
20-100 tys.	4	44	36	12	3	191
101-500 tys.	6	55	24	5	10	167
501 tys. i więcej mieszk.	3	67	20	3	6	102
Wykształcenie						
Podstawowe	3	27	46	18	7	279
Zasadnicze zawodowe	6	45	33	13	3	238
Średnie	3	56	28	8	4	324
Wyższe	5	62	23	6	5	95
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	4	64	21	7	4	63
Prac. umysł. niż. szczebla	9	58	25	5	2	69
Pracownicy fiz.- umysł.	1	57	28	9	5	71
Robotnicy wykwalifikowani	10	57	25	8	0	93
Robotnicy niewykwalifik.	2	41	40	15	3	47
Rolnicy	3	41	42	9	4	50
Pracujący na własny rach.	14	68	6	3	8	30
Bierni zawodowo						
Renciści	3	23	46	22	5	75
Emeryci	2	32	42	14	11	228
Uczniowie i studenci	1	65	26	7	0	64
Bezrobotni	2	39	37	22	0	110
Gospodynie domowe i inni	3	43	41	6	6	36
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	5	54	30	7	4	125
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	8	53	31	6	2	60
sekt. pryw. poza rolnict.	7	62	21	8	2	177
prywatnym gosp. rolnym	3	44	42	9	2	50
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	0	34	45	19	2	73
301-500	3	45	33	17	2	136
501-900	4	42	41	9	6	195
901-1200	7	57	29	3	3	106
Powyżej 1200 zł	12	54	21	9	4	71
Ocena własnych war. mater.						
Złe	2	29	45	20	4	251
Średnie	4	48	31	12	5	417
Dobre	6	56	28	5	5	268
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	2	40	40	12	6	69
Raz w tygodniu	4	43	35	13	5	470
1-2 razy w miesiącu	3	41	36	13	6	143
Kilka razy w roku	5	54	28	10	3	177
W ogóle nie uczestniczy	5	53	31	7	3	76
Poglądy polityczne						
Lewica	5	53	27	12	3	138
Centrum	3	49	36	9	4	259
Prawica	5	47	35	9	4	257
Trudno powiedzieć	3	37	34	18	8	282

Tabela 7. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

(%)

	dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	50	17	1	937
Płeć					
Mężczyźni	32	52	16	1	442
Kobiety	33	48	18	1	495
Wiek					
18-24 lat	60	34	5	0	134
25-34	47	40	11	1	162
35-44	29	52	19	0	153
45-54	28	53	18	1	179
55-64	18	55	27	1	133
65 lat i więcej	16	62	22	0	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	31	52	16	1	346
Miasto do 20 tys.	26	54	20	0	132
20-100 tys.	32	52	16	0	191
101-500 tys.	34	47	18	1	167
501 tys. i więcej mieszk.	43	39	19	0	102
Wykształcenie					
Podstawowe	22	55	23	1	279
Zasadnicze zawodowe	25	55	19	1	238
Średnie	37	48	15	1	324
Wyższe	63	30	6	0	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	69	27	4	0	63
Prac. umysł. niż. szczebla	48	41	11	0	69
Pracownicy fiz.- umysł.	39	53	8	0	71
Robotnicy wykwalifikowani	44	49	7	1	93
Robotnicy niewykwalifik.	17	59	25	0	47
Rolnicy	22	63	15	0	50
Pracujący na własny rach.	60	31	3	6	30
Bierni zawodowo					
Renciści	16	45	38	1	75
Emeryci	14	64	22	0	228
Uczniowie i studenci	58	35	5	2	64
Bezrobotni	22	47	32	0	110
Gospodynie domowe i inni	41	52	7	0	36
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	44	45	11	0	125
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	44	52	4	0	60
sekt. pryw. poza rolnict.	49	41	9	1	177
prywatnym gosp. rolnym	31	55	15	0	50
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	19	53	29	0	73
301-500	18	54	28	0	136
501-900	25	57	18	0	195
901-1200	45	48	7	0	106
Powyżej 1200 zł	62	30	8	0	71
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	38	51	1	251
Średnie	20	73	6	1	417
Dobre	73	25	2	0	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	23	53	24	0	69
Raz w tygodniu	32	53	15	1	470
1-2 razy w miesiącu	42	46	12	0	143
Kilka razy w roku	30	47	23	1	177
W ogóle nie uczestniczy	29	46	24	1	76
Poglądy polityczne					
Lewica	34	48	17	1	138
Centrum	36	51	13	0	259
Prawica	41	46	13	0	257
Trudno powiedzieć	20	53	25	1	282

Tabela 8. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

(%)

	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	46	23	10	937
Płeć					
Mężczyźni	23	45	25	6	442
Kobiety	19	47	22	13	495
Wiek					
18-24 lat	20	49	22	9	134
25-34	20	54	19	6	162
35-44	15	46	31	7	153
45-54	18	53	24	6	179
55-64	26	39	25	10	133
65 lat i więcej	27	34	19	20	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	22	44	19	14	346
Miasto do 20 tys.	20	47	25	8	132
20-100 tys.	20	46	24	9	191
101-500 tys.	19	47	28	6	167
501 tys. i więcej mieszk.	22	46	26	6	102
Wykształcenie					
Podstawowe	20	45	19	16	279
Zasadnicze zawodowe	24	43	25	8	238
Średnie	19	48	26	7	324
Wyższe	21	50	20	9	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	19	45	28	9	63
Prac. umysł. niż. szczebla	12	51	33	4	69
Pracownicy fiz.- umysł.	18	55	22	5	71
Robotnicy wykwalifikowani	30	54	14	2	93
Robotnicy niewykwalifik.	17	47	24	11	47
Rolnicy	25	41	23	12	50
Pracujący na własny rach.	9	50	22	19	30
Bierni zawodowo					
Renciści	21	39	28	12	75
Emeryci	23	40	22	15	228
Uczniowie i studenci	16	58	22	4	64
Bezrobotni	16	41	31	12	110
Gospodynie domowe i inni	44	44	6	6	36
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	15	53	27	6	125
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	21	51	26	2	60
sekt. pryw. poza rolnict.	21	50	20	8	177
prywatnym gosp. rolnym	23	46	23	8	50
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	23	43	22	12	73
301-500	19	55	19	7	136
501-900	21	48	21	9	195
901-1200	18	50	25	6	106
Powyżej 1200 zł	28	41	29	3	71
Ocena własnych war. mater.					
Złe	16	41	32	11	251
Średnie	23	47	19	11	417
Dobre	22	49	22	7	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	27	44	21	9	69
Raz w tygodniu	24	45	18	12	470
1-2 razy w miesiącu	16	47	30	8	143
Kilka razy w roku	14	51	28	7	177
W ogóle nie uczestniczy	20	37	34	10	76
Poglądy polityczne					
Lewica	14	46	36	5	138
Centrum	15	54	25	6	259
Prawica	33	42	18	6	257
Trudno powiedzieć	19	41	20	19	282

Tabela 9. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku **sytuacja polityczna** w Polsce:

(%)

	poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	58	18	11	936
Płeć					
Mężczyźni	11	58	20	10	441
Kobiety	15	57	16	12	495
Wiek					
18-24 lat	11	60	19	10	134
25-34	11	66	18	4	162
35-44	10	64	17	9	153
45-54	14	59	19	7	178
55-64	20	45	22	14	133
65 lat i więcej	15	49	14	22	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	15	58	14	14	346
Miasto do 20 tys.	13	56	22	9	132
20-100 tys.	12	59	21	9	191
101-500 tys.	8	54	25	13	166
501 tys.i więcej mieszk.	20	61	13	7	102
Wykształcenie					
Podstawowe	15	51	16	18	279
Zasadnicze zawodowe	13	58	18	10	238
Średnie	12	62	19	7	323
Wyższe	14	61	19	5	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	8	63	22	7	63
Prac.umysł.niż.szczebla	7	72	16	4	69
Pracownicy fiz.- umysł.	11	62	15	12	71
Robotnicy wykwalifikowani	13	67	16	4	93
Robotnicy niewykwalifik.	16	47	18	19	46
Rolnicy	25	48	13	14	50
Pracujący na własny rach.	27	56	14	3	30
Bierni zawodowo					
Renciści	20	46	16	18	75
Emeryci	15	50	18	17	228
Uczniowie i studenci	7	64	24	6	64
Bezrobotni	5	61	23	12	110
Gospodynie domowe i inni	22	64	14	0	36
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	9	64	21	6	124
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	12	68	18	3	60
sekt. pryw. poza rolnict.	14	61	15	10	177
prywatnym gosp. rolnym	24	50	13	13	50
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	15	53	20	12	73
301-500	9	55	22	14	136
501-900	17	54	19	11	194
901-1200	16	55	19	10	106
Powyżej 1200 zł	12	62	19	7	71
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	53	22	15	251
Średnie	14	56	18	12	417
Dobre	15	64	15	6	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	19	49	14	17	68
Raz w tygodniu	17	59	14	10	470
1-2 razy w miesiącu	9	57	24	10	143
Kilka razy w roku	8	62	20	11	177
W ogóle nie uczestniczy	6	48	32	15	76
Poglądy polityczne					
Lewica	11	53	29	7	138
Centrum	9	66	18	7	259
Prawica	25	56	14	4	257
Trudno powiedzieć	7	53	17	23	282

Tabela 10. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku **sytuacja gospodarcza** w Polsce:

(%)

	poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	52	10	10	937
Płeć					
Mężczyźni	29	51	13	8	442
Kobiety	27	53	8	12	495
Wiek					
18-24 lat	28	54	10	8	134
25-34	34	52	8	6	162
35-44	20	61	13	6	153
45-54	28	53	10	9	179
55-64	35	42	12	12	133
65 lat i więcej	24	48	9	18	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	29	50	8	13	346
Miasto do 20 tys.	26	54	14	7	132
20-100 tys.	25	53	15	8	191
101-500 tys.	26	55	9	10	167
501 tys. i więcej mieszk.	35	50	6	9	102
Wykształcenie					
Podstawowe	24	49	11	16	279
Zasadnicze zawodowe	27	52	12	10	238
Średnie	29	55	9	7	324
Wyższe	37	50	8	4	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	29	57	11	3	63
Prac. umysł. niż. szczebla	27	59	7	8	69
Pracownicy fiz.- umysł.	24	55	9	12	71
Robotnicy wykwalifikowani	38	54	4	4	93
Robotnicy niewykwalifik.	21	47	11	21	47
Rolnicy	35	47	9	9	50
Pracujący na własny rach.	30	57	10	4	30
Bierni zawodowo					
Renciści	24	46	9	21	75
Emeryci	27	49	10	13	228
Uczniowie i studenci	22	61	14	4	64
Bezrobotni	27	51	16	6	110
Gospodynie domowe i inni	37	47	6	10	36
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	22	61	10	7	125
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	31	56	11	3	60
sekt. pryw. poza rolnict.	33	51	7	10	177
prywatnym gosp. rolnym	34	49	9	8	50
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	31	44	14	11	73
301-500	23	55	12	10	136
501-900	28	52	7	12	195
901-1200	33	52	8	8	106
Powyżej 1200 zł	27	55	13	4	71
Ocena własnych war. mater.					
Złe	20	51	15	14	251
Średnie	29	51	9	11	417
Dobre	33	55	8	5	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	29	48	9	13	69
Raz w tygodniu	33	51	6	10	470
1-2 razy w miesiącu	20	56	15	9	143
Kilka razy w roku	20	59	13	9	177
W ogóle nie uczestniczy	29	38	18	15	76
Poglądy polityczne					
Lewica	23	55	15	7	138
Centrum	23	60	10	6	259
Prawica	44	47	7	2	257
Trudno powiedzieć	21	47	10	22	282

Tabela 11. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku **sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:**

(%)

	poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	54	8	11	415
Płeć					
Mężczyźni	31	49	8	12	230
Kobiety	22	61	7	11	185
Wiek					
18-24 lat	31	59	1	8	52
25-34	25	53	8	13	120
35-44	26	59	7	8	103
45-54	30	50	6	14	103
55-64	20	47	24	9	33
65 lat i więcej	19	81	0	0	4
Miejsce zamieszkania					
Wieś	27	54	8	11	152
Miasto do 20 tys.	23	58	7	12	48
20-100 tys.	19	60	9	12	92
101-500 tys.	31	52	3	14	70
501 tys.i więcej mieszk.	38	46	11	5	53
Wykształcenie					
Podstawowe	22	62	4	13	49
Zasadnicze zawodowe	31	49	10	10	126
Średnie	24	54	9	12	166
Wyższe	29	59	2	10	74
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	29	58	6	7	61
Prac.umysł.niż.szczebla	21	57	10	11	67
Pracownicy fiz.- umysł.	15	66	4	14	65
Robotnicy wykwalifikowani	33	49	7	11	90
Robotnicy niewykwalifik.	29	44	7	20	42
Rolnicy	23	55	14	8	44
Pracujący na własny rach.	36	51	11	3	27
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	22	58	9	11	124
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	28	59	3	11	60
sekt. pryw. poza rolnict.	29	51	8	12	169
prywatnym gosp. rolnym	27	54	11	8	45
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	40	35	18	7	27
301-500	23	61	11	5	54
501-900	22	57	6	15	77
901-1200	22	57	10	11	55
Powyżej 1200 zł	42	48	6	4	48
Ocena własnych war. mater.					
Złe	26	47	14	13	79
Średnie	22	53	8	17	181
Dobre	33	60	4	4	155
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	41	37	11	11	22
Raz w tygodniu	24	57	7	13	196
1-2 razy w miesiącu	27	52	11	10	75
Kilka razy w roku	27	55	6	11	89
W ogóle nie uczestniczy	34	56	6	4	31
Poglądy polityczne					
Lewica	26	56	10	8	65
Centrum	27	55	10	9	142
Prawica	34	53	3	9	119
Trudno powiedzieć	17	54	9	20	87

Tabela 12. Jak Pan(i) sady, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:

(%)

	lepiej	tak samo jak obecnie	gorzej	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	60	9	9	937
Płeć					
Mężczyźni	22	59	9	10	442
Kobiety	22	61	8	9	495
Wiek					
18-24 lat	33	57	3	7	134
25-34	28	58	5	9	162
35-44	20	65	6	9	153
45-54	20	59	11	10	179
55-64	21	58	12	9	133
65 lat i więcej	14	62	14	11	176
Miejsce zamieszkania					
Wieś	20	62	7	11	346
Miasto do 20 tys.	14	63	10	13	132
20-100 tys.	25	59	8	9	191
101-500 tys.	23	59	10	8	167
501 tys.i więcej mieszk.	34	50	12	4	102
Wykształcenie					
Podstawowe	21	60	7	12	279
Zasadnicze zawodowe	23	61	7	9	238
Średnie	20	59	13	8	324
Wyższe	29	61	4	7	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	29	60	8	3	63
Prac.umysł.niż.szczebla	26	62	11	1	69
Pracownicy fiz.- umysł.	23	58	2	17	71
Robotnicy wykwalifikowani	26	65	6	3	93
Robotnicy niewykwalifik.	30	48	4	18	47
Rolnicy	20	73	3	4	50
Pracujący na własny rach.	31	47	6	15	30
Bierni zawodowo					
Renciści	17	47	19	16	75
Emeryci	13	65	12	10	228
Uczniowie i studenci	30	63	4	3	64
Bezrobotni	22	55	7	16	110
Gospodynie domowe i inni	28	59	10	3	36
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	17	65	11	7	125
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	32	55	5	8	60
sekt. pryw. poza rolnict.	32	57	4	8	177
prywatnym gosp. rolnym	20	70	3	7	50
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	24	54	13	9	73
301-500	21	56	9	13	136
501-900	22	62	9	7	195
901-1200	25	63	8	4	106
Powyżej 1200 zł	37	50	10	2	71
Ocena własnych war. mater.					
Złe	13	60	15	11	251
Średnie	24	59	7	10	417
Dobre	27	62	5	6	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	20	58	9	13	69
Raz w tygodniu	22	62	7	8	470
1-2 razy w miesiącu	26	54	7	12	143
Kilka razy w roku	21	62	8	9	177
W ogóle nie uczestniczy	20	51	22	8	76
Poglądy polityczne					
Lewica	23	58	12	7	138
Centrum	21	65	6	8	259
Prawica	34	56	7	4	257
Trudno powiedzieć	12	60	10	17	282